

CATALÀ PER A NOUINGUTS

Els articles

Indiquen si un nom és masculí o femení, singular o plural.

- Formen part de la categoria dels **determinants**.
- Se situen sempre **davant del nom**.
- Són paraules **variables** (tenen gènere i nombre).
- **Concorden** amb el nom en gènere i nombre.

L'article definit

	Masculí		Femení	
No s'apostrofa davant de consonant ni de diftong creixent	el	<i>el mag el iogurt el iode</i>	la	<i>la força la hiena la iuca</i>
S'apostrofa davant de vocal o <i>h</i> .	l'	<i>l'ocell l'hivern</i>	l'	<i>l'oreneta l'herba</i>
No s'apostrofa davant de i o u àtones			la	la informació la <u>història</u> la <u>unitat</u> la <u>humitat</u>
	els	<i>els arbres</i>	les	<i>les terres</i>
Formes habituals del català de les Illes Balears		<i>es mag s'ocell es mags ets ocells</i>		<i>sa força s'herba ses forces ses herbes</i>

L'article indefinit

	Masculí		Femení	
Singular	un	un cavall	una	una cuina
Plural	uns	uns lleons	unes	unes ulleres

Les contraccions

Les formes dels articles definits *el* i *els* precedits de les preposicions *a*, *de*, *per* i el mot *ca* ('casa') sovint formen una **contracció**, és a dir, una **reducció de dues formes en una**. Les formes contractes i no contractes són les següents:

	+ <i>el</i> davant de consonant		+ <i>el</i> davant de vocal o <i>h</i>		+ <i>els</i> en qualsevol cas	
a	al	Vaig al teatre.	a l'	Se'n va a l' aigua.	als	Viu als arbres.
de	del	Surt del mig.	de l'	Torna de l' hotel.	dels	Baixa dels núvols.
per	pel	Fuig pel forat.	per l'	Lluita per l' honor.	pels	Creix pels marges.
ca	cal	Vés a cal metge.	ca l'	Vés a ca l' Andreu.	cals	Vés a cals avis.

L'article personal

	Davant de consonant		Davant de vocal o <i>h</i>	
Masculí	el en	<i>M'he trobat el Jaume.</i> <i>M'he trobat en Jaume.</i>	l' n'*	<i>No he vist l'Oriol.</i> <i>No he vist n'Oriol.</i>
Femení	la na*	<i>He saludat la Rosa.</i> <i>He saludat na Rosa.</i>	l' n'*	<i>He convidat l'Àngela.</i> <i>He convidat n'Àngela.</i>

* Formes habituals del català de les Illes Balears.

L'article neutre

L'article *el* és neutre quan el fem servir per parlar d'una cosa o unes coses en sentit general, sense concretar.

<i>el</i> = la cosa	<i>el</i> = les coses
<i>El millor que pots fer és anar a cal dentista.</i> <i>El més important de tot és la salut.</i>	<i>El que diuen els metges s'ha de fer.</i> <i>El que menges no et convé per a la salut.</i>

En determinats casos, el sentit general o abstracte d'un frase es representa per unes altres paraules:

Un demostratiu neutre: <i>això, allò</i>	<i>Això que dius no és veritat.</i> <i>És d'allò més complicat.</i>
L'expressió la 'cosa'	<i>La cosa més curiosa és que se n'ha sortit.</i> <i>Ens han enganyat, la qual cosa és greu.</i>
L'article <i>la</i> (reducció de 'la cosa')	<i>Sempre fan el mateix: cadascú va a la seva.</i>

L'article neutre *lo* **no és correcte** en català (*lo curiós, lo que has de fer*).

PRACTICA:

- *Escriu la forma de l'article masculí corresponent als espais en blanc:*

enciam	helicòpter	ós	abric
fre	unglot	enemic	arròs
promès	advocat	hospital	oncle
abril	tap	univers	institut
consum	últim	estel	urbà ajuntament
orgull	lampista	endemà	ajudant
oli	director		

- *Escriu en singular, amb l'article corresponent, els grups següents:*

- les àguiles

- els exàmens
- les estrelles
- les adreces
- els ous
- els esquiroles
- els aeroports
- els ocells
- les aigües
- els ajudants
- les hienes
- les iaies
- les ungles
- els indis

- *Escriu l'article adequat al davant de les paraules següents:*

sol	elefant	libre	horari	casac
lluna	ona	illa	<input type="text"/> orella	<input type="text"/> pluja
<input type="text"/> Isabel	<input type="text"/> Anna		<input type="text"/> Úrsula	<input type="text"/> infermer <input type="text"/>
historiador	altaveu		<input type="text"/> opinió	esquiadora
oficina	<input type="text"/> hivern		<input type="text"/> herba	anell <input type="text"/>
imatge	iaia	infecció	espai	oca

- *Completa els buits amb **al / a la / a l'**, segons calgui:*

Vivia dia.

Hem promès avi que demà anirem escola.

En arribar, ja ho vaig veure penjat porta.
Les noies no sabien com entrar hivernacle.
Dinarem una en punt.
Vols venir a nedar piscina?
Pregunta-ho Anna.
Pregunta-ho Isabel.
L'estiu vinent anirem estranger.

• *Completa els buits amb **del / de la / de l'**, segons calgui:*

1. A la Terra la llum sol és filtrada per l'atmosfera.
2. En Xavier és el candidat esquerra transformadora.
3. Hem dinat a casa Andreu.
4. Arriba a judici el cas italiana morta a mans d'un cambrer.
5. Les obres d'urbanització plaça començaran a principis any que ve, mentre finalitzen els treballs de construcció aparcament.

• *Completa els buits amb **PEL/ PER LA/ PER L'**, segons calgui:*

Apunyalen esquena un jove independentista durant un concert.
Ell es va casar civil.
El seu germà ho va fer església.
Et canvio aquest segell altre.
Polèmica municipal instal·lació d'una pantalla gegant.
L'estiu vinent farem senderisme illa de Còrsega.
Podem venir carretera nacional fins a arribar a la Jonquera.

